

GÜNÜMÜZ ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN SORUNLARI

Haluk Yavuzer, Filiz Meşeci, İlkay Demir ve Çare Sertelin(*)

ÖZET.

Bu araştırma, günümüz üniversite gençliğinin sorunlarının ortaya çıkartılması amacıyla yapılmıştır. Bu amaca uygun olarak seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 583 İstanbul Üniversitesi öğrencisine 28 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket sonuçları SPSS 11,5 paket programı kullanılarak yüzdeler olarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerdeki en yaygın olan beş sorunun önem sıralarına göre; aileye yük olmaya devam edilmesi, ulaşımın çok zaman alması, yeterli burs imkanı olmaması, aylık gelirin masraflarını karşılamaması, derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman kalmaması olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Üniversite gençliği, Gençlik sorunları

ABSTRACT.

The study was conducted to determine the problems of the university students. For this aim a survey consisting of 28 questions was applied to randomly selected 583 Istanbul University students. The survey was analyzed as frequencies via SPSS 11.5. Results of the study revealed that most prevalent problems among students in order to importance were: Financial Dependence to parents, transportation taking time, no enough scholarship opportunities, not enough income for the expenses, no time for activities other than studying.

Keywords: University youth, problems of youth

(*)İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Gençlik, kimlik kazanımı, bunalımlar, ani değişiklikler ve kararsızlıklar çağı olarak bilinir. Bununla beraber, gençlikle ilgili yapılan çalışmalarda ortak bir nokta bulabilmek amacıyla gençlik olgusu tanımlanırken yaş faktörü belirleyici bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler'in iktisaden faal nüfusun alt sınırı olarak kabul ettiği 15 yaş gençlik başlama sınırı olarak kabul edilmiştir. Kabul edilen üst sınır ise 24-25 yaştır. Gençlik, yaş sınırlamaları ve tanımlamaları ne olursa olsun, çocukluk ile yetişkinlik çağları arasındaki bir geçiş dönemidir (Gazi Üniversitesi, 2003).

2000 yılı nüfus sayımına göre Türkiye'nin toplam nüfusu 67.803.927'dir (www.die.gov.tr). 2050 yılında Türkiye'nin nüfusunun 94.800.000 olacağı tahmin edilmektedir. 15-24 yaş grubu toplam nüfusun %18.8'ini, 10-24 yaş arası ise yaklaşık 20 milyonla, %30'unu oluşturmaktadır. Projeksiyon çalışmaları, yakın gelecekte azalan çocuk nüfusu ile birlikte nüfus içinde genç nüfusun oranının daha da artacağını göstermektedir (DİE, 1995). Genç nüfusunun çok olmasıyla gurur duyan Türkiye için gelişmenin en büyük güvencesi gençlerdir. Bilindiği gibi Türkiye gelişmekte olan ülkeler arasındadır ve özellikle eğitim yetersizliği, gelir dağılımındaki dengesizlikler, sağlık, işsizlik sorunu gibi sorunlar gençlerimizin geleceğe bakış açılarını, eğitimlerini ve bunlara paralel olarak da değerler sistemini, hedeflerini ve sorunlarını etkilemektedir.

Toplum için bu kadar önemli olan gençlerin sorunlarını ortaya çıkartmak ve bu sorunlara çözümler getirmek öncelikli görevlerimiz arasında olmalıdır. Sorunları çözülen gençler kendilerini yetiştirebilecek fırsatları bulmanın yanında, toplumsal refahın sağlanması için de çaba göstereceklerdir. Ancak gençlerin sorunları görmezden gelinir ve çözüme yönelik çalışmalar yapılmazsa gençler sadece bireysel hedefleri üzerinde yoğunlaşabilecek ya da başka bir ülkede yaşamak arzularını dile getirebileceklerdir. Nitekim eğitim, sağlık ve ekonomik açıdan birçok sorunlarla yüz yüze kalan gençlerimizin büyük çoğunluğu yurt dışında yaşamayı hayal etmektedir. Gazi Üniversitesi (2003) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına göre Türk üniversitelerinde okuyan her dört gençten üçü çalışmak ve yaşamak üzere başka bir ülkeye gitmeyi düşünmektedir.

Ülkemizde gençlik sorunları üzerine birçok araştırma yapılmış, zaman içerisinde gençlerin özellikleri ve sorunları Türkiye ve dünyanın sosyo-kültürel ve ekonomik değişim sürecine göre değişmiştir. Bu bakış açısına göre Tezcan (1999) 1923'ü yıllar gençliğini modernleşmeci, yenilikçi, devrimci; 1950'li yıllar gençliğini çoğulcu ve demokrasiden yana; 1960'lı yıllar gençliğini devrimci; 1970'li yıllar gençliğini politize gençlik; 1980'li yıllar gençliğini tüketici; 1990'lı yıllar gençliğini politik, şiddet eğilimli ve global yönelimli olarak değerlendirmiştir. Gazi Üniversitesi (2003) tarafından 2002 yılında yapılan ve 37.680 üniversiteli genci içine alan araştırma sonuçlarına

göre ise gençlerin bireysel duyarlılıkları toplumsal duyarlılıklara göre daha baskın bir hal almıştır. Zaman içerisinde gencin değişen profili ile beraber sorunları da farklılık göstermiştir.

Baymur'un (1965. Akt: Gökçe, 1984) 1959 tarihinde 1778 lise öğrencisine uyguladığı ankete göre gençleri üzen en önemli problem okul ve öğretmen ile ilgili problemlerdir. İkinci sırada üniversiteye girememe korkusu, üçüncü sırada ise ev ve aile yaşamı ile ilgili problemler gelmektedir.

Gökçe'nin (1984) 10.860 lise öğrencisiyle yaptığı araştırma sonuçlarına göre; lise öğrencileri Türk gençliğinin en önemli sorunu olarak üniversiteye girememeyi (%43,9) görmektedirler. İşsizlik sorunu %22,5 ile ikinci sırada, meslek edinmedeki güçlükler %19,7 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Ekşi (1982) 1976 yılında 4318 üniversite öğrencisine anket uygulamıştır. Silahlı eylemlerin en yoğun olduğu yıllarda yapılmış bu çalışmada öğrencilerin en büyük çoğunluğunun sorunu, üniversitedeki ideolojik çatışmalardır. Erkeklerin %69,4'ü kızların %70,9'u üniversite olaylarından huzursuzluk duyduklarını belirtmişlerdir. Yine aynı araştırma kapsamı içinde tam istediği bölümde öğrenim gördüklerini söyleyen öğrenciler sadece %39,8'dir.

Zaman içinde lise öğrencilerine verilen mesleki rehberlik hizmetleri artmıştır. Bunun olumlu sonuçları, yapılan araştırmalarla ortaya çıkmaktadır. Nitekim, YÖK (1997) tarafından 80.000 üniversite öğrencisine uygulanan anket sonucunda üniversite öğrencilerinin %76'sının halen öğrenim gördükleri programdan memnun oldukları ortaya çıkartılmıştır.

Yavuzer (1987), 1985 yılında 5306 üniversite öğrencisine üniversite gençliğinin problemlerini saptamak üzere anket uygulamıştır. İstanbul Valiliği tarafından da desteklenen bu araştırmanın bulgularına göre; öğrencilerin %72,1'i "spor imkanlarının olmaması"nı ilk sorun olarak ileri sürmüşlerdir. Bunu %70,5'le "aileme yük olmaya devam ediyorum" sorunu, %67,1'le "eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok" sorunu, %64,3'le "derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman kalmıyor" sorunu, %60,8'le "ulaşım çok zamanımı alıyor" sorunu izlemiştir. Gençler önem sırasına göre diğer sorunları "toplum bize güvenmiyor", "karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum", "sinema, tiyatro gibi kültürel faaliyetlere katılamıyorum", "aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor", "öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor", "kişiliğimize saygı gösterilmiyor" şeklinde sıralamışlardır. Aileleriyle birlikte oturan öğrenciler için spor imkanlarının olmaması ve ulaşımın çok zamanlarını alması temel sorunlar arasında yer alırken, ailesi İstanbul dışında oturan gençler için temel sorunlar; aylık gelirin masraflarını karşılamaması ve sağlıklı beslenememe olmuştur. Araştırmada problemlere farklı cinsiyetler açısından da bakılmış ve kız öğrencilerin boş

zamanlarını değerlendirememesi hususunda yakınmalarına karşılık, erkek öğrencilerin daha ekonomik ve yaşamı sürdürebilmek için zorunlu ihtiyaçları dile getiren sorunları ortaya koydukları görülmüştür.

Yavuzer'in (1987) çalışmasına paralel iki araştırma Çağlar (1996) ve Oğuzkan (1987) tarafından yapılmış ve 5453 Marmara Üniversitesi, 540 Boğaziçi Üniversitesi öğrencisine anket uygulanmıştır. Bu iki çalışmada da Yavuzer'in araştırmasında elde ettiği sonuçlara benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Yavuzer'in (1987)'in çalışmasında gençlerin en önemli sorun olarak spor imkanı olmamasını göstermeleri, bu konuda gençlerin desteklenmesi, spor alanlarının genişletilmesi gerektiğini göstermektedir. Akandere (1997) üniversite gençliğinde görülen kaygının giderilmesinde sporun etkisini incelediği araştırmasında 60 kişiyle deneysel bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre; düzenli yapılan sporun, spor yapan ve yapmayan grupların sürekli kaygısında azalma ortaya çıkardığı görülmüştür. Spor etkinlikleri sonunda kaygı düzeyinin en fazla azaldığı grup 19-20 yaş grubudur. Spor etkinlikleri bu grup üzerinde diğer yaş grubundan daha etkili olmuştur.

Sporun yanında serbest zaman uğraşları da gencin gelişimine katkı sağlar. Nitekim Kulaksızoğlu (1999) ergenlerin okul veya iş dışındaki uğraşlarının işe yaramaz çalışmalar olarak düşünülmemesi gerektiğini savunur. Kulaksızoğlu'na göre ergenler serbest zaman uğraşları ile; yetenekli oldukları alanları öğrenebilirler; başarılı olabilecekleri alanları tanır- lar; yaratıcılıklarını geliştirebilirler. Serbest zaman uğraşları kişilerin kendilerini tanımalarına ve kendilerini gerçekleştirmelerine yardım eder; öğrenme fırsatı sağlar; sosyalleşmeyi, başkalarıyla işbirliği içinde yaşamayı sağlar.

Görüldüğü üzere, üniversite öğrencilerinin sorunları yıllar içerisinde farklılıklar göstermektedir. Ancak genel olarak kültürel/boş zaman ve ekonomik sorunların en sık rastlanan sorunlar olduğu görülmektedir. Özellikle ekonomik sorunlar günümüz gençliği için de büyük bir sorun oluşturmaktadır. Bu nedenle kredi ve burslar öğrenciler için önemli bir katkıdır. YÖK'ün (1997) araştırma sonuçlarına göre devlet üniversitelerinde öğrencilerin %70'i burs ve kredi için başvuruda bulunmakta ancak sadece %36'sı YURTKUR'dan öğrenci katkı payı için kredi alabilmektedir. Burs ya da kredi almayan öğrenciler, kişisel harcamalarını aile yardımlarıyla veya çalışarak karşılamaktadır.

Ensari ve Deniz'in (1992) araştırma sonuçlarına göre öğrenciler oldukça yüksek bir oranda (%71,64) branşlarında part-time çalışma istegindedirler. Ancak sadece %28,64'ü part-time çalıştıklarını belirtmişlerdir.

DİE (2004) 2002 yılı araştırması sonuçlarına göre, finansman kaynaklarının, eğitim harcamalarına oransal olarak katkısı dikkate alındığında

%62,73 ile en fazla katkı merkez hükümet tarafından sağlanırken, ikinci sırada %34,59'luk payla hane halkı harcamaları yer almakta ve %2,68'lik payla da vakıf, dernek, şahıs vb., belediye, il özel idaresi ile uluslar arası kaynaklar yer almaktadır. Oysa OECD'nin (2004) son raporuna göre Avusturya, Belçika, Kanada, Macaristan, Kore, Hollanda, İsveç, Britanya ve ABD'de yüksek öğrenim kurumlarında aileler dışında özel kişiler tarafından karşılanan harcamaların oranı %10 ve üzerindedir. Ülkemizde hane halkının harcama oranlarının bu kadar yüksek olması, eğitimin bireyleri eşitleme özelliğini ortadan kaldırmaktadır. Bu dengesizlik ancak vakıf, dernek, belediye gibi kurumların da eğitime ayırdıkları kaynakları arttırmalarıyla ortadan kaldırılabılır.

Bugüne kadar gençlerin sorunları ile ilgili çeşitli gençlik gruplarını içine alan birçok araştırma yapılmıştır. Ancak yaşam şartlarının günden güne değişmesi, nüfustaki farklılaşmalar ve genç nüfusun artışıyla beraber gençlerin sorunları da değişim göstermektedir. Bu araştırma, 2000'li yılların üniversite gençliğinin problemlerini a) gencin ekonomik sorunları, b) yaşam/sağlık sorunları, c) psiko-sosyal sorunlar d) kültürel/boş zaman değerlendirmesi konusunda rastlanan sorunlar e) akademik sorunlar olarak beş farklı açıdan ortaya çıkartmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Örneklem

Türkiye'de 522.250'si Açıköğretim'de olmak üzere toplam 1.568.384 üniversite öğrencisi vardır. İstanbul Üniversitesi, 52.591 öğrencisiyle, örgün eğitimdeki öğrenci sayısı (lisans ve önlisans) bakımından en büyük ikinci üniversitedir (YÖK, 2003). Bu araştırmanın örneklemine, İstanbul Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde lisans eğitimi gören ve seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 583 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.37'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo1. Üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri.

Cinsiyet	N	%	Ailenin Yaşadığı Yer	N	%
Kadın	318	54,54	İstanbul içi	251	43,05
Erkek	265	45,46	İstanbul dışı	332	56,95
Toplam	583	100		Toplam	583

Kaldığı Yer	Fakülte	N	%
Yurt	Eğitim Fakültesi	167	28,6
Ailesinin yanında	İktisat Fakültesi	164	28,1
Eyde	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu	115	19,7
Pansiyonda	Edebiyat Fakültesi	92	15,8
Diğer	Fen Fakültesi	45	,7
Toplam		583	100

Öğrenim Giderlerini Karşılama Biçimi	Son 3 Ayda Eline Geçen Para Miktarı	N	%
Aile	150 milyon ve altı	34	5,9
Kredi ve burs	150-300 milyon	151	25,9
Çalışıyorum	300-600 milyon	224	38,4
Diğer	600-900 milyon	104	17,9
Toplam	900 milyon ve üzeri	70	11,9
		Toplam	583

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada uygulanan anket, başlıca iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, öğrenci hakkında demografik bilgi edinmeye yarayacak sorular, ikinci kısımda ise sorunlar yer almaktadır. Öğrenci hakkında bilgi edinmeye yönelik sorular, öğrencinin cinsiyeti, ailesinin oturduğu şehir, kaldığı yer, okul giderlerini karşılama biçimi, eline geçen aylık para miktarı, fakültesi gibi hususları kapsamaktadır.

Sorunlarla ilgili kısım, daha önce Yavuzer (1987) ve Çağlar (1996) tarafından araştırmalarında kullanılmış sorunlar anketine iki soru eklenerek oluşturulmuştur. Ankette akademik, psiko-sosyal, ekonomik, yaşam koşulları/sağlık ve kültürel/boş zaman değerlendirme faaliyetleri alanlarını kapsayan 28 madde bulunmaktadır. Öğrencilerden, sorunların kendisi için taşıdığı önem sırasına göre en çok beş adedini işaretlemesi istenmiştir.

Veri Analizi :

Bu araştırmada öğrencilerin sorunlarının en çok hangi alanda

olduğunu belirlemek amacıyla, ankete verdikleri cevapların frekansları ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Daha sonra ekonomik sorunlar, yaşam/sağlık sorunları, psiko-sosyal sorunlar, kültürel/boş zaman değerlendirilmesindeki sorunlar ve akademik sorunlar ayrı olarak ele alınarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 11,5 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo2'de ankette yer alan 28 sorunun, verilen önem derecesine göre

Sorun	Sayı	%
1.Aileme yük olmaya devam ediyorum.....	266	45,6
2.Ulaşım çok zamanımı alıyor.....	213	36,5
3.Yeterli burs imkanı yok.....	202	34,6
4.Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.....	174	29,8
5.Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman kalmıyor.....	173	29,7
6.Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum.....	159	27,3
7.Sinema tiyatro konser gibi kültürel faaliyetlere katılamıyorum.....	148	25,4
8.Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum.....	120	20,6
9.Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.....	118	20,2
10.Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor.....	106	18,2
11.Kişiliğimize saygı gösterilmiyor.....	91	15,6
12.Üniversitede başarılı olamayacağımdan endişeleniyorum.....	90	15,4
13.Toplum baskısından sıkılıyorum.....	88	15,1
14.Part-time iş imkanı yok.....	85	14,6
15.Kendimi çok yalnız hissediyorum.....	76	13,0
16.Ruh sağlığım iyi değil.....	68	11,7
17.Evde ayrı kalmak beni üzüyor.....	67	11,5
18.Ders dışında kitap, gazete, dergi gibi yayınları izleyemiyorum.....	66	11,3
19.Spor imkanları yok.....	65	11,1
20.Rahatça ders çalışabilecek bir yerim yok.....	65	11,1
21.Karşı cinsten bir arkadaşım yok.....	64	11,0
22.Sağlıklı beslenemiyorum.....	59	10,1
23.Kaldığım evde (yurtta) rahat değilim.....	59	10,1
24.Toplum bize güvenmiyor.....	47	8,1
25.İzlemekte olduğum öğrenim alanım sevmiyorum.....	47	8,1
26.Çevremdekilerle rahat ilişki kuramıyorum.....	44	7,5
27.Beden sağlığım iyi değil.....	37	6,3
28.Kaldığım evde (yurtta) sağlıklı bir temizlik ortamı yok.....	26	4,5

1-5 arasında değişmek üzere öğrencilerin tümü tarafından işaretlenmesi sonucu elde edilen frekanslar ve bunların yüzdeleri verilmiştir.

Öğrencilerin %45,6'sı "ailelerine yük olmaya devam etme"yi ilk sorun olarak ileri sürmüşlerdir. Bunu %36,5'le "ulaşım çok zamanımı alıyor" sorunu, %34,6 ile "yeterli burs imkanı olmaması" sorunu, %29,8'le "aylık gelirin masraflarını karşılamaması" sorunu, %29,7 ile "derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman kalmaması" sorunu izlemiştir. Gençler önem sırasına göre diğer sorunları "gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum" (%27,3), "sinema tiyatro konser gibi kültürel faaliyetlere katılmıyorum" (%25,4), "karşılaştığım eğitim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum" (%20,6), "eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok" (%20,2), "öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor" (%18,2), "kişiliğimize saygı gösterilmiyor" (%15,6) şeklinde sıralamışlardır.

Yapılan bir başka analiz de, sorunların akademik, psiko-sosyal, ekonomik, yaşam/sağlık ve kültürel/boş zaman faaliyetleri olarak daha geniş alanlar arasındaki dağılımını incelemek olmuştur. Tablo3'de hangi sorunun hangi sorun kategorisine girdiği gösterilmiştir.

Tablo3. Sorun kategorilerine göre soru numaraları

Sorun Kategorisi	Bu sorunu içeren soru numaraları
Ekonomik	1, 3, 4, 6, 14
Akademik	8, 10, 12, 20, 25
Psiko-sosyal	11, 13, 15, 16, 17, 21, 24, 26
Yaşam/Sağlık	2, 22, 23, 27, 28
Kültürel/Boş zaman	5, 7, 9, 18, 19

Gençlerin Ekonomik Sorunları

Anketin genel değerlendirmesinde en önemli sorun olarak gençler "ailelerine yük olmaya devam etmelerini" ileri sürmüşlerdir. Gencin en önemli beş sorunundan üçünü ekonomik sorunlar oluşturmaktadır.

Tablo4. Genel değerlendirmeye göre gençlerin ekonomik sorunları

Sorun	Sayı	%
1.Aileme yük olmaya devam ediyorum.	266	45,6
3.Yeterli burs imkanı yok.	202	34,6
4.Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	174	29,8
6.Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum.	159	27,3
14.Part-time iş imkanı yok.	85	14,6

Gençlerin Akademik Kaynaklı Sorunları

Tablo5'te de görüldüğü gibi, akademik sorunların başında gençlerin "karşılaştıkları öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamamaları" ve "öğrencilikle ilgili kuralların kendilerini sıkması" gelmektedir. Bununla beraber, öğrencilerin sadece %8,1'i "izlemekte olduğu öğrenim alanını sevmediğini" belirtmiştir. Bu da öğrencilerin alanlarını sevmekle beraber, rehberlik ihtiyaçlarının olduğunu ortaya çıkartmaktadır.

Tablo5. Genel değerlendirmeye göre gençlerin akademik sorunları

Sorun	Sayı	%
8.Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum.	120	20,6
10.Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor.	106	18,2
12.Üniversitede başarılı olamayacağımdan endişeleniyorum.	90	15,4
20.Rahatça ders çalışabilecek bir yerim yok.	65	11,1
25.Izlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum.	47	8,1

Gençlerin Psiko-Sosyal Kaynaklı Sorunları

Psiko-sosyal içerikli sorunlar incelendiğinde; Tablo 6'da da görüleceği gibi, gençlerin kişiliklerine saygı gösterilmemesi ve toplum baskısından sıkılmaları önde gelen sorunlarındandır. Gencin kimliğinin kemikleştiği bu çağda saygı görmemesi, gördüğü toplum baskısı, gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle toplumun gençlere yaklaşımı güven ve saygı çerçevesinde düzenlenmelidir.

Tablo6. Genel değerlendirmeye göre gençlerin psiko-sosyal sorunları

Sorun	Sayı	%
11.Kişiliğimize saygı gösterilmiyor.	91	15,6
13.Toplum baskısından sıkılıyorum.	88	15,1
15.Kendimi çok yalnız hissediyorum.	76	13,0
16.Ruh sağlığım iyi değil.	68	11,7
17.Evden ayrı kalmak beni üzüyor.	67	11,5
21.Karşı cinsten bir arkadaşım yok.	64	11,0
24.Toplum bize güvenmiyor.	47	8,1
26.Çevremdekilerle rahat ilişki kuramıyorum.	44	7,5

Gençlerin Yaşam/Sağlık Şartlarından Kaynaklanan Sorunları :

Yaşam şartlarından kaynaklanan sorunlar incelendiğinde, gençlerin en çok yakındıkları ve genel problemlerinde ikinci derecede önemli buldukları

konu, "ulaşım" dır. Tablo7'de de görüleceği üzere, gençlerin %36,5'i "ulaşım çok zamanımı alıyor" sorununu dile getirmişlerdir.

Tablo7. Genel değerlendirmeye göre gençlerin yaşam/sağlık sorunları

Sorun	Sayı	%
2.Ulaşım çok zamanımı alıyor.	213	36,5
22.Sağlıklı beslenemiyorum.	59	10,1
23.Kaldığım evde (yurtta) rahat değilim.	59	10,1
27.Beden sağlığım iyi değil.	37	6,3
28.Kaldığım evde (yurtta) sağlıklı bir temizlik ortamı yok.	26	4,5

Gençlerin Kültürel/Boş Zaman Değerlendirmesi Konusundaki Sorunları :

Tablo8'de de görüleceği gibi; derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman kalmaması, sinema, tiyatro, konser gibi kültürel faaliyetlere katılmamak, gençlerin kültürel/boş zaman değerlendirme konusundaki temel sorunlarından. Öğrenciler daha çok zaman yokluğu ile ilgili şikayetlerini dile getirmişlerdir.

Tablo8. Genel değerlendirmeye göre gençlerin kültürel/boş zaman sorunları

Sorun	Sayı	%
5.Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman kalmıyor.	173	29,7
7.Sinema, tiyatro, konser gibi kültürel faaliyetlere katılmıyorum.	148	25,4
9.Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	118	20,2
18.Ders dışında kitap, gazete, dergi gibi yayınları izleyemiyorum.	66	11,3
19.Spor imkanları yok	65	11,1

Tartışma

Bu araştırma bizlere, İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin temel sorunlarını belirleme imkanı vermiştir. Anketteki 28 sorudan yola çıkarak tüm öğrencilerdeki en yaygın olan beş sorununu saymak gerekirse bu sorunların; aileye yük olmaya devam edilmesi, ulaşımın çok zaman alması, yeterli burs imkanının olmaması, aylık gelirin masraflarını karşılamaması, derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman kalmaması olduğu görülür.

Öğrencilerin en çok dile getirdikleri bu beş sorunun üçü ekonomik kaynaklıdır. Daha önceki senelerde üniversite öğrencilerinin sorunları üzerine yapılmış çalışmalarda da (örn: Yavuzer, 1987; Çağlar, 1996; Oğuzkan,1987) öğrencilerin ekonomik kaynaklı sorunları ilk beş sorun arasında gözükse de, bu en önemli sorun olarak belirtilmemiş ve bu yoğunlukta tespit edilmemiştir. Dolayısıyla daha önceki araştırmalarla karşılaştırıldığında öğrencilerin daha çok ekonomik sorunlarla boğuştuğu, boş zaman faaliyetleri ile ilgili sorunları çok sonraki sorunlar olarak ertelediği gözükmektedir. Oysa maddi gelir, öğrenci ruh, beden sağlığı ve başarısını

sağlayan temel faktörlerden biridir.

Türkiye'de yükseköğretimde öğrenci giderlerini karşılamada aileler en önemli kaynak olarak gözükmektedir. Bu, gelir seviyesi düşük ailelerden gelen öğrenciler açısından fırsat eşitliğinin yeterli derecede sağlanmadığını göstermektedir.

Öğrencilerin ekonomik sorunlarını çözmek amacıyla YURTKUR'un sağladığı imkanların yanında, vakıf, dernek, şahıs vb., belediye ve benzeri kurumların öğrencilere burs imkanları sağlaması, meslek odalarının öğrencilere alanlarında part-time çalışma imkanları sağlaması gerekmektedir. Nitekim araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin sadece %9,1'i çalışmaktadır. Part-time çalışma imkanları üniversite bünyesinde de geliştirilmeli, öncelikle eğitim programları zamanlama açısından esnetilmelidir.

Ayrıca, en önemli sorun olarak belirtilen "aileye yük olma" duygusunun ekonomik bir sorun olmakla beraber, psikolojik bir yönü de vardır. Bu durum öğrencinin psikolojik durumunu olumsuz olarak etkileyeceği gibi, ailesi ile olan ilişkilerinde de tıkanmaya yol açabilir.

Gençlerin yaşam/sağlık sorunları arasında yer alan ulaşım sorunu, öğrencilerin önem sırasına göre ikinci sıraya koydukları sorundur. Öğrencilerin karşılaştıkları ulaşım sorunu, geçmiş yıllardaki benzer araştırmalarda da (örn: Yavuzer, 1987; Çağlar, 1996; Oğuzkan, 1987) belirlendiği gibi ilk beş sorun arasında yer almaktadır. İstanbul gibi büyük bir şehirde gençlerin zamanlarının ve enerjilerinin büyük bölümü yollarda kaybolmaktadır. Bu nedenle özellikle Beyazıt çevresinde atıl kalan binaların ve evlerin belediye ile iş birliği yapılarak iyileştirilmesi, çevre güvenliğinin sağlanması ve öğrenci evlerinin, yurtların fazlaştırılması, bir üniversite köyü yapılması bu soruna en temel çözüm olarak gözükmektedir.

Barınma problemi, özellikle ailesinden uzakta olanlar için oldukça önemli bir yaşam/sağlık sorunudur. Öğrenciye barınma yeri sağlamak ne kadar önemliyse, o yerin temiz olması ve öğrencinin kendisini o yerde rahat hissetmesi de o kadar önemlidir. Ancak öğrencilerin %10'1'i kaldıkları yerde rahat olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %10.1'i de sağlıklı beslenemediklerini belirtmişlerdir. İlk beş sorun ile karşılaştırıldığında düşük bir yüzde olarak gözükse de, beslenme insanın bütün faaliyetlerinin temel kaynağı olduğundan, bu yüzdenin boyutu düşündürücüdür. Nitekim bu oran, hem başarılı bir eğitim öğretimin sağlanması açısından hem de hızlı bir ruhsal ve bedensel gelişim süreci içindeki gencin sağlığı açısından kaygı vericidir.

Gençlerin kültürel/boş zaman sorunları, kişisel gelişimleri açısından en az ekonomik ve akademik sorunları kadar önemlidir. Eğlenmek kişiyi tekrar çalışmaya hazırlar. Bunun yanında genç katıldığı kültürel ve boş zaman faaliyetleriyle toplumla ilişkilerini güçlendirir. Öğrencilerin derslerle

uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman bulamaması beşinci önem sırasında dile getirilen sorundur. Gençlerin derslerinin yanında kendi ilgi, beceri ve yeteneklerini keşfedebilecekleri, kültürel açıdan kendilerini geliştirebilecekleri faaliyetlere katılmaları en az dersler kadar önemli bir konudur. Gencin bu konulardaki gelişimini tamamlayabilmesi için öğrencilerin oluşturdukları klüp faaliyetleri yaygınlaştırılmalı, kültürel faaliyetler organize etmek üzere öğrenci kültür merkezleri ve klüpleri desteklenmelidir.

Gençlerin çoğu ilk beş sorun alanları arasında akademik kaynaklı sorunları belirtmemiş olsalar da, %20,6'sı karşılaştıkları öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamadıklarını belirtmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin sadece %8,1'i "izlemekte olduğu öğrenim alanını sevmediğini" belirtmiştir. Bu da öğrencilerin alanlarını sevmekle beraber, rehberlik ihtiyaçlarının olduğunu ortaya koymaktadır. Üniversitede öğrencilerin rehberlik ihtiyaçlarının karşılanamadığını gösteren bu bulgulardan yola çıkarak, üniversitenin rehberlik faaliyetlerinin tüm öğrencilerin yararlanabileceği şekilde yaygınlaştırılmasının bir gereklilik olduğunu söyleyebiliriz.

Gençlerin psiko-sosyal sorunları arasında en önemli sorunları, kişiliklerine saygı gösterilmemesi ve toplum baskısından sıkılmalarıdır. Bunu yalnızlık hissi izlemektedir. Gencin kimliğinin kemikleştiği bu çağda saygı görmemesi, gördüğü toplum baskısı, gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle toplumun gençlere yaklaşımı güven ve saygı çerçevesinde düzenlenmelidir. Kendisini ifade edemeyen, kişiliğine saygı gösterilmeyen genç, toplumla ve onun kurumlarıyla bütünleşmekte güçlük yaşar. Bunun sonucunda da anomik davranışlar gösterebilir ve içinde yaşadığı topluma yabancılaşabilir. Bunları önlemek amacıyla gençlerin kişilikleri kabul edilmeli, özellikle üniversitede öğrencilere rehberlik ve psikolojik yardım verilmesi konusunda çalışmalar yoğunlaştırılmalı, her gencin rahatlıkla bu hizmetten yararlanabileceği düzeye getirilmelidir.

Görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin bir çok alanda sorunları olmakla beraber, özellikle ekonomik sorunlar, yaşam/sağlık sorunları ve kültürel/boş zaman sorunları önemli sorunlar olarak göze çarpmaktadır. Akademik faaliyetlerin yanında sosyal faaliyetler ve öğrencinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi bir eğitim kurumunun imkan sağlaması gereken faaliyetlerdir. Ancak bu sorunların çözümü için tek bir kurum ve kuruluşun tedbirler alması yeterli olmaz. Kurumlar gençlerin sorunlarının farkına varmalı ve bu sorunların çözümü için kendilerini sorumlu hissetmeli, koordineli bir biçimde çalışmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akandere, M. (1997). Üniversite gençliğinde görülen kaygının giderilmesinde sporun etkisi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Baymur, F. (1965). Lise ve Dengi Okullara Giden Öğrencilerin Problemleri. Ankara. Teksir.
- Çağlar, A. (1996). Yükseköğretim Gençliğinin Sorunları: Marmara Üniversitesi Örneği. İstanbul: Marmara Üniversitesi yayın No:554.
- (DİE)T.C.Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (1995). Türkiye'nin Nüfusu, 1923-1994: Demografik Yapı ve Gelişme, 21.Yüzyıl Projeksiyonları, Ankara.
- (DİE)T.C.Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (2004). 2002 Yılı Türkiye Eğitim Harcamaları Araştırması Geçici Sonuçları. <http://www.die.gov.tr/TURKISH/SONIST/egitim/hb11102004.htm> 13 Ekim, 2004'te alınmıştır.
- Ekşi, A. (1982). Gençlerimiz ve Sorunları. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Ensari, H., Deniz, L. (1992). Üniversite Gençliğinin İş Beklentileri ve Part-time Çalışma Alışkanlıkları. M.Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı:4, s.59-64.
- Gazi Üniversitesi (2003). Türk Üniversite Gençliği Araştırması. Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili. Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Gökçe, B. (1984). Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları. Ankara: M.E.B. Yayınları.
- Kulaksızoğlu, A. (1999). Ergen Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- OECD (2004). Education at a Glance: OECD Indicators-2004 Edition. <http://www.oecd.org/dataoecd/33/26/33713523.pdf> 15 Ekim, 2004 tarihinde alınmıştır.
- Oğuzkan, T. (1987). Boğaziçi Öğrencilerinin Sorunları Üzerine Bir Anket Uygulaması. Boğaziçi Üniversitesi Dergisi. s.12.
- Tezcan, M. (1999). Sosyo-Kültürel Değişim Sürecinde Türkiye'deki Gençlik. Türkiye ve Avrupa'da Gençlik. Türk Demokrasi Vakfı Yayınları. s.94-103.
- Yavuzer, H. (1987). Üniversite Gençliğinin Sorunları. İstanbul Üniversitesi Bülteni. Cilt III, Sayı 3-4, s.73-91
- YÖK (2003). Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu. <http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/mart2003> 01.Ekim, 2004 tarihinde alınmıştır.
- YÖK (1997). Üniversite Öğrencileri Aile Gelirleri, Eğitim Harcamaları, Mali Yardım ve İş Beklentileri Araştırması. <http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/ailegel.html> 01.Ekim, 2004 tarihinde alınmıştır. www.die.gov.tr 01.Ekim, 2004 tarihinde alınmıştır